

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA

Prva slovenska založba

CELJE – LJUBLJANA

MIKLAVŽ KOMELJ: REZBAR MAKS BERGANT/WOODCARVER MAKS BERGANT

Podatki o knjigi

- Naslov: Rezbar Maks Bergant/
Woodcarver Maks Bergant
- Podnaslov: Življenje, posvečeno lepoti/
A Life Dedicated to Beauty
- Avtor: dr. Milavž Komelj
- Besedila: dr. Milavž Komelj,
mag. Damijan Bergant
- Prevajalka: Darja Pretnar
- Fotografije: Žiga Mihelčič in arhiv
družine Bergant, Tea Lukan Klavžer,
Tadej Majhenič, Jože Mihelič, Gregor
Topole, Foto studio Živković
- Urednica: Tea Lukan Klavžer
- Lektorica slovenskega jezika: Nada Šumi
- Lektor angleškega jezika: dr. Stanko Klinar
- Cena: 32 €
- Velikost: 210 mm × 297 mm
- Vezava: trda vezava
- Število strani: 128
- ISBN: 978-961-278-300-6 (Celjska
Mohorjeva družba)
978-961-285-484-3 (Društvo sv. Jakoba)
- Sozaložnika: Društvo sv. Jakoba in
Celjska Mohorjeva družba
- Leto izdaje: 2016
- Izid knjige so podprli: Občina Kamnik,
Edvard Jurjevec

Življenje, posvečeno lepoti

Maks Bergant (1912–1996) je bil samoten nadaljevalec starega rezbarskega izročila v duhu baročne umetnosti. Obrti se je izučil v Kamniku pri mojstru Ivanu Klemnu, najgloblje pa ga je zaznamovalo in oblikovalo sodelovanje z arhitektom Jožetom Plečnikom. Najbolj znano rezbarjevo delo je razkošen oltarni okvir Marije Pomagaj na Brezjah. Društvo svetega Jakoba Kamnik svojega meščana predstavlja v bogati fotografski dvojezični monografiji: dejanje proti pozabi, izhodišče za nadaljnje odkrivanje mojstrovega dela in poklon življenju, posvečenemu lepoti.

V Trstu 15. aprila 1912 kot tretji od štirih otrok rojeni Maks Bergant je osnovno šolo obiskoval v Kamniku, šolanje v gimnaziji pa je moral prekiniti zaradi dela na domačem posestvu v Podgorju. Kot prvošolec se je prvič srečal s podobarjem mojstrom Ivanom Klemnom. Po maminem naročilu mu je namreč prinesel uokviritev domačo sliko brezjanske Marije. Že takrat ga je očaralo delo v Klemnovi delavnici na Parmovi ulici v Kamniku. Otroška radovednost ga je potem velikokrat pripeljala na obisk, začel je rezljati in modelirati in tako je bil že v deških letih odločen, da postane rezbar. Klemnova delavnica, ki jo je Bergant imenoval Bajtica, je tako postala tudi njegov ustvarjalni svet. Tam se je izučil in z izjemo treh let, ko se je izpopolnjeval v Splitu pri redovnicah, šolskih sestrah, delal vse življenje. Kasneje je Bergant Bajtico odkupil. Leta 1946 je prebolel meningitis in prehodno hromenje desnice je bilo za mojstra huda preizkušnja. Povabilo takratnega župnijskega upravitelja stranske cerkve patra Martina Perca, naj sodeluje pri obnovi cerkve, pa je bilo zanj odločilna spodbuda, saj se je tedaj srečal s prof. Jožetom Plečnikom. To sodelovanje je razmahnilo Bergantove sposobnosti in zaznamovalo njegovo kasnejšo umetniško pot. Med mojstroma se je razvilo iskreno prijateljstvo, o katerem najlepše pričujejo Plečnikova pisma.

Maks Bergant je najlepša in največja dela ustvaril v obdobju med letoma 1960 in 1990: več kot 50 oltarnih okvirjev, oltarnih miz in ambonov, okvirjev križevega pota in večnih luči, ki krasijo cerkve. Človek težko razume, kako sta mojstrov

Kontakt

Uredništvo

Telefon 01 244 36 70

urednistvo@celjska-mohorjeva.si

roki uspeli izrezljati in pozlatiti tako veliko število okvirjev za slike in ogledala, svečnikov in lestencev ter zmodelirati toliko angelskih glav, poleg tega pa tudi restavrirati številne stare rezbarije. Ta dela so razen po cerkvah raztresena po mnogih slovenskih domovih in domovih v različnih delih nekdanje Jugoslavije, Evrope in Amerike.

Monografija zajema številna mojstrova dela, nikakor pa ne vseh, ker je opus preobsežen; za nekaterimi deli pa se je sled izgubila ali pa niso dostopna. S tem pa ni okrnjena celovitost prikaza njegovega življenjskega dela, ki predstavlja Bergantove najljubše stile in oblike ter njegova najpomembnejša umetniška dela – z besedo jih predstavlja dr. Miklavž Komelj, s fotografijo pa Žiga Mihelčič.

O avtorju

Dr. Miklavž Komelj (1973) je umetnostni zgodovinar in pesnik, prevajalec in esejist. Je eno najpomembnejših imen najmlajše slovenske poezije. Za svoj pesniški prvenec *Rosa* je 2002 prejel Veronikino nagrado, nato pa še Rožančevo in Jenkovo nagrado ter nagrado Prešernovega sklada, za doktorsko disertacijo pa zlati znak ZRC SAZU.

Odlomek iz knjige

BAZILIKA MARIJE POMAGAJ, BREZJE, 1977 BASILICA OF ST. MARY HELP OF CHRISTIANS, BREZJE, 1977

Največji Bergantov oltarni okvir,
Bazilika Marije Pomagaj, Brezje,
lipovina, nastavek, naloženi okras,
pozlati z lističi pravega zlata, sijaj,
globina okrasa 50–70 cm.

Bergant's largest altar frame, Basilica
of St. Mary Help of Christians, Brezje,
limewood, high relief carving, gold
leaf gilded, shiny finish, depth of
relief 50–70 cm.

Foto/Photo: Žiga Mihelčič.

Svečnik, Bazilika Marije
Pomagaj, Brezje, lipovina,
naloženi okras, pozlati z lističi
pravega zlata, sijaj, višina 60 cm.

Candlestick, Basilica of
St. Mary Help of Christians,
Brezje, limewood, high relief
carving, gold leaf gilded, shiny
finish, height 60 cm.

Foto/Photo: Žiga Mihelčič.

Detajl okvirja z bogato kompozicijo akantovih listov, Bazilika
Marije Pomagaj, Brezje.

Detail of the frame, exuberant acanthus ornament, Basilica of
St. Mary Help of Christians, Brezje.

Foto/Photo: Žiga Mihelčič.